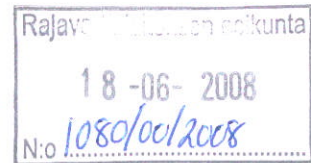

Sisäasiainministeriö
Rajavartiolaitoksen esikunta

Viite: lausuntopyyntö 9.5.2008 SM 028:00/2007

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI RAJAVARTIOLAIN JA ERÄIDEN SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Oikeusministeriö toteaa otsikossa mainitun luonnoksen osalta kunnioittavasti seuraavan:

1. Laki rajavartiolain muuttamisesta

15 a – 15 c §

Esityksessä säädetään Suomen osallistumisesta nopeita rajainterventiojoukkoja koskevaan mekanismiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 863/2007 ja (EY) N:o 2007/2004 mukaisesti. Rajainterventior ryhmän pyytämisestä lisättäisiin säännökset rajavartiolain (578/2005) 15 a §:ään, ryhmään osallistumisesta 15 b §:ään sekä muuhun rajaturvallisuustehtävään osallistumisesta ja teknisen tai operatiivisen avun pyytämisestä lain 15 c §:ään.

Rajainterventiomekanismin puitteissa operatiivista apua voidaan antaa rajoitetun ajan sitä pyytävälle jäsenvaltiolle, joka on joutunut äkillisen ja poikkeuksellisen paineen alaiseksi erityisesti siksi, että sen ulkorajoille saapuu suuri joukko laittomasti maahan pyrkiviä kolmannen maan kansalaisia. Avun pyytäminen olisi poikkeuksellista ja tulisi harkittavaksi, milloin kansallisten viranomaisten omat voimavarat osoittautuvat riittämättömiksi.

Mekanismi on merkityksellinen perustuslain 1 §:n täysivaltaisuussäännöksen kanssa. Asetusehdotuksesta (U 48/2006 vp) antamassaan lausunnossa perustuslakivaliokunta (PeVL 1/2007 vp) katsoi, että järjestely ei kuitenkaan muodostu perustuslain kannalta ongelmalliseksi, koska asiantuntijatiimin (rajainterventior ryhmän) käyttö on rajattu tilapäiseen ja jäsenvaltion

Y:\LAUSUNTO\2008\sm1606.jk.rtf

omasta pyynnöstä annettavaan eräänlaiseen hätäapuun rajatarkastusten ja rajavaltuuden suorittamisessa. Järjestely ei merkitse toimivaltuuksien uskomista ylikansalliselle rajavartiolaitokselle vaan kysymys on EU:n ulkorajojen valvontaa koskevien yhteistyömuotojen kehittämisestä EY:n perustamissopimuksessa annetun toimivallan puitteissa.

Toimivaltuuksia Suomessa käytettäessä ryhmän jäsenten on lisäksi noudatettava Suomen lainsäädäntöä ja he ovat Suomessa rikosoikeudellisen vastuun piirissä. He voivat toimia ainoastaan Suomen rajavartiolaitoksen ohjeiden mukaan ja pääsääntöisesti suomalaisen rajavartijan ollessa paikalla. He käyttävät käsivarsinauhaa merkinä siitä, että osallistuvat tällaisen ryhmän toimintaan.

Asiantuntijatiimin jäsenten toimivaltuudet voivat kohdistua perustuslaissa turvattuihin perusoikeuksiin, kuten 7 §:ssä turvattuun henkilökohtaiseen vapauteen ja 10 §:ssä turvattuun yksityiselämän suojaan. Koska järjestelyllä ei laajennettu kansalliseen lainsäädäntöön perustuvia toimivaltuuksia, säännökset eivät perustuslakivaliokunnan mielestä olleet ongelmallisia perusoikeusjärjestelmän kannalta (PeVL 1/2007 vp, PeVL 56/2006 vp).

Esityksen mukaan ryhmien jäsenet voivat tehtäviään suorittaessaan ja toimivaltaansa käyttäessään kantaa virka-asetta, ammuksia ja varusteita heidän kotijäsenvaltionsa lainsäädännön mukaisesti. Rajat ylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laitoman muuttoliikkeen torjumiseksi tehdyn sopimuksen (Prümin sopimus) hyväksymistä koskevasta hallituksen esityksestä (HE 243/2006 vp) antamassaan lausunnossa perustuslakivaliokunta katsoi (PeVL 56/2006 vp), että toisen sopimusvaltion virkamiehen oikeus käyttää yhteisen operaation yhteydessä virka-asetta ei ollut ongelmallinen perustuslain täysivaltaisuus-sääntelyn kanssa, koska sopimuksessa kysymys on vain hätävarjelusta ja sopimuksen voimaansaattamislaissa voimankäyttövälineen käyttöoikeus rajattiin hätävarjelutilanteeseen ja tilanteeseen, jossa poliisimies toimivaltansa nojalla yksittäistapauksessa valtuuttaa toisen valtion virkamiehen aseensa käyttämiseen. Nyt esillä olevassa esitysehdotuksessa ryhmässä mukana olevat muiden jäsenvaltion kansalaiset voivat vain kantaa voimankäyttövälinettä, eivät käyttää sitä. Edelleen vastaanottava jäsenvaltio voi kieltää rajainterventior ryhmään osallistuvalla voimankäyttövälineiden kantamisen, jos sen omassa lainsäädännössä sovelletaan samaa kieltoa. Koska sääntely sisältää mahdollisuuden kieltää voimankäyttövälineen käytön, sääntely ei näyttäisi muodostuvan ongelmalliseksi perustuslain kannalta.

Rajavartiolain 15 b §:ksi lisätään säännös nopeaan rajainterventior ryhmään osallistumisesta. Asiantuntijatiimiasetuksella muutetun rajaturvallisuusvirastoasetuksen mukaan jäsenvaltion on ilmoitettava rajavartioita operaatioihin käytettäväksi. Näin ollen menettely rajoittaa Suomen mahdollisuuksia itse päättää siitä, milloin ja minne suomalaisia rajavartioita lähetetään operatiivisiin yhteistyötehtäviin (PeVL 1/2007 vp). Osallistuminen yhteistyöhön on kuitenkin rajattua, sillä poikkeuksellisissa tilanteissa jäsenvaltio voi kieltäytyä antamasta rajaviranomaisia yhteisiin rajainterventioihin. Edelleen esitysluonnoksen mukaan yhteen operaatioon voitaisiin lähettää

enimmillään viisi rajavartiomiestä. Tämän enimmäismäärän vahvistaisi sisäasiainministeriö. Nämä rajoitukset huomioiden järjestely ei oikeusministeriön käsityksen mukaan muodostu ongelmalliseksi Suomen perustuslain täysivaltaisuussäännöksen kannalta.

Rajavartiolain 15 c §:ään otetaan säännökset muusta kuin 15 b §:ssä tarkoitusta osallistumisesta rajaturvallisuustehtävään sekä teknisen tai operatiivisen avun pyytämisestä. Kysymyksessä on ulkorajavalvonnan yhdentymisen lisääntyvästä kansainvälisestä yhteistyöstä sekä kokeiluhankkeista. Apua pyydettyessä muiden jäsenvaltioiden viranomaisten toimivaltuudet määräytyisivät samoin kuin lain 15 b §:n tilanteissa. Lainkohdassa ei ole huomautettavaa.

41 §

Rajavartiolain 41 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että säännöksen uuden sanamuodon perusteella myös rajavartiolaitoksen toimitamassa esitutkinnassa voitaisiin käyttää telekuuntelua ja televalvontaa (jäljempänä *telepakkokeinot*).

Esitysluonnoksen yleisperusteluista (s.12/I) ilmenee, että luonnoksen valmisteluvaiheissa mielipiteet pakkokeinotoimivaltuuksien laajentamisesta telepakkokeinoihin ovat jakautuneet. Huolta on kannettu pakkokeinoasioiden osaamisesta rajavartiolaitoksessa ja taloudellisista näkökohdista.

Pykäläkohtaisissa perusteluissa pakkokeinotoimivaltuuksien laajentamista perustellaan (s. 33) sillä, että telepakkokeinoja on tarpeen kohdentaa noin viiteenkymmeneen vakavaan rikosepäilyyn, joita rajavartiolaitos vuosittain tutkii. Tarkoitus on rajoittaa näiden pakkokeinojen käyttö hyvin suppeaan joukkoon rikostorjunnan ydinosaajia rajavartiolaitoksen tiiviissä ohjauksessa. Perusteluissa viitataan siihen, että salaisten pakkokeinojen käyttöön liittyen rajavartiolaitoksen toiminnassa ei ole tähän mennessä havaittu olevan puutteita, eivätkä esimerkiksi laillisuusvalvojat ole siihen puuttuneet. Tutkinta- ja tiedonhankintayhteistyöstä huolimatta rajavartiolaitos tarvitsee itsenäisen telepakkokeinojen käyttöoikeuden juttujen suurehkon määrän vuoksi ja siksi, että tarve näiden pakkokeinojen käytölle saattaa ilmetä vasta pitkähkön ajan jälkeen, jolloin jutun siirto poliisille ei ole käyttökelpoinen vaihtoehto.

Kun arvioidaan telepakkokeinojen käyttömahdollisuuden antamista rajavartiolaitokselle, johtoa asian arvioinnille on saatavissa tullilaitosta koskeva lainsäädännöstä. Molempien laitosten toimivaltaan kuuluu rikosten esitutkinta tietyissä niitä koskevissa laeissa asetetuissa rajoissa. Tullilain (1466/1994) 20 a §:ssä olevan viittauksen perusteella tulliviranomainen voi käyttää telepakkokeinoja rikoksen selvittämiseksi. Nyt käsiteltävänä oleva rajavartiolain 41 §:n 2 momentin muutosehdotus poikkeaisi mainitusta säännöksestä kuitenkin sillä tavoin, että telepakkokeinojen käyttäminen olisi mahdollista myös rikoksen estämiseksi. Toisaalta parhaillaan on valmisteltavana tullilain kokonaisuudistus, jonka yhteydessä tullilain pykäläkin saatetaan ehdottaa muutettavaksi. Rajavartiolaitoksen ja tullilaitoksen

selvitettäväksi tulevat rikokset myös poikkeavat laadultaan ja määrittään toisistaan, mikä vaikeuttaa sen arviointia, missä määrin niiden toimivaltuustarpeet vastaavat toisiaan.

Kun tullilakiin vuonna 1996 otettiin tiedonhankintaa koskevat säännökset, eduskunnan hallintovaliokunta totesi (HaVM 2/1996 vp), ettei poliisin toimivaltuuksia vastaavien valtuuksien antamista muulle viranomaiselle automaattisesti voida pitää lähtökohtana nykypäivän yhteiskunnassa. Vaihtoehtona on käytettävissä, luonnollisesti tilanteesta riippuen, viranomaisten keskinäisen yhteistyön ja virka-avun tie.

Hallintovaliokunnan esiin nostamaan kysymykseen liittyy se, että parhailaan eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys, joka sisältää lakiehdotuksen poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta (HE 26/2008 vp). Ehdotuksen 2 §:n 1 ja 2 momentin mukaan yhteistoimintaviranomainen (esimerkiksi poliisi) voi suorittaa toisen yhteistoimintaviranomaisen (esimerkiksi rajavartiolaitos) puolesta tämän tehtäväalueeseen kuuluvan rikostorjuntaan liittyvän toimenpiteen käyttäen niitä toimivaltuuksia, joita se saa käyttää omalla tehtäväalueellaan sille kuuluvissa tehtävissä. Vaikka viranomaisten yhteistyömahdollisuuksia koskevaa sääntelyä voidaan pitää hallintovaliokunnan näkemyksen mukaisesti toimivaltuuksien laajentamistarpeeseen vaikuttavana tekijänä, mainittuja säännöksiä on pidettävä jossakin määrin ongelmallisina. Oikeusministeriön eduskunnan perustuslakivaliokunnalle antaman lausunnon mukaisesti tämä koskee esimerkiksi säännösten selkeyttä ja viranomaistoimivallan perustamista ainoastaan osapuolten välisellä sopimuksella. Tässä tapauksessa olisi esimerkiksi epäselvää, tarkoitetaanko ”toimenpiteellä” telepakkokeinon käyttämistä.

Joka tapauksessa lähtökohdaksi on otettava se, että telepakkokeinojen käyttöön ottamista varten on esitettävä vahvoja perusteita. Tämä koskee erityisesti käytännössä esiintyvää tarvetta hyödyntää näitä pakkokeinoja rikostorjunnassa. On pyrittävä osoittamaan, että rajavartiolaitoksen tutkittavaksi tulee rikoksia, joiden kohdalla telepakkokeinojen käyttöedellytykset täyttyvät. Yksityiskohtaisissa perusteluissa todetun (s. 33/I) viidenkymmenen vakavan rikosepäilyn osalta voidaan todeta se, että yleisperustelujen (s. 11/I) mukaan ainakin laittoman maahantulon järjestämisrikoksista valtaosa on rikoslain (39/1889) 17 luvun 8 §:n mukaisia tavallisia laittoman maahantulon järjestämisriikiä. Kuten jäljempänä todetaan, suhteellisuusperiaatteen ja muidenkin syiden perusteella telekuuntelun käyttömahdollisuuden ulottamista tällaisiin rikoksiin ei voida pitää perusteltuna. Luonnoksen mukaan laittoman maahantulon järjestämistä ei ehdoteta lisättäväksi niihin rikoksiin, joiden nojalla televalvontaa voitaisiin suorittaa. Perustelutarve liittyy telekuuntelun luonteeseen perustuslaissa suojattujen perusoikeuksien käyttöön tuntuvasti puuttuvana toimenpiteenä. Hallituksen esityksen luonnoksessa esitetyt perustelut ovat varsin niukat.

Huomiota kiinnittää myös se, että varsin äskettäin säädettyä rajavartiolakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 6/2005 vp) ei ehdotettu telepakkokeinoja koskevien toimivaltuuksien antamista rajavartiolaitokselle. Tuolloin ehdotetun lain 41 §:ää koskevissa perusteluissa (s. 125/I) todettiin pei-

tetoiminnan ja valeostojen osalta, että ne eivät luontevasti sovellu rajavalvonnan ja rajatarkastusten yhteyteen. Esityksen mukaan asiat, joissa sellaisia keinoja tarvittaisiin, olisivat yleensä laajoja ja tutkittavissa parhaiten esitutkintaviranomaisten yhteisin keinoin. Viimeksi mainitun perusteen voi todeta sopivan myös telepakkokeinojen käyttöön. Niitä ei yleensä käytetä yksinkertaisissa ja helposti selvitettävissä rikoksissa.

Yleensä ottaen voidaan todeta, että rajavartiolaiton 41 §:n 2 momentissa rajavartiomiehen toimivaltuudet on toimialallaan suoraan kytketty poliisin toimivaltuuksiin rikosten ennalta estämisessä, selvittämisessä ja syytteen saattamisessa. Tällainen viittaustekniikka vaikeuttaa sen arvioimista, missä tilanteissa juuri rajavartiomiehellä tulisi toimialallaan olla vastaavia valtuuksia kuin poliisilla. Jatkovalmistelussa tulisi analyttisemmin eritellä sitä, miten rajavartiomiehen toimivaltatarpeet eroavat tai ovat vastaavia poliisin toimivaltuuksien kanssa.

Luonnoksen yksityiskohtaisissa perusteluissa (s. 33) ei mitenkään eritellä sellaisia rikostyyppisiä, joiden osalta katsotaan, että rajavartiomiehellä tulisi olla käytössään vastaavat valtuudet kuin poliisilla. Luonnoksen yleisperustelujen jaksossa ”Rikostorjunta” käsitellään jonkin verran nimeltä niitä rikostyyppisiä, joita rajavartiolaitos tutkii. Näistä mainitaan liikennejuopumusasiat, ihmiskauppa, laittoman maahantulon järjestäminen, törkeä laittoman maahantulon järjestäminen, vääreennökset sekä paritus. Vaikka kyseisessä jaksossa mainitaan, että erityisenä ryhmänä ovat nimenomaan liikennejuopumusasiat, ei luonnoksesta hallituksen esitykseksi saa nyt kunnollista kuvaa siitä, millaisia rikoksia rajavartiolaitos tutkii, mitkä ovat näiden eri rikosten määrät ja onko näiden perusteella pääteltävissä joitakin puutteita vasta vuonna 2005 säädettyyn lakiin nähden.

Rajavartiolaiton 41 §:n 2 momentissa käytetty viittaustekniikka johtaa jatkossa siihen, että jos esimerkiksi poliisin toimivaltuuksia laajennetaan tai supistetaan, vastaavat muutokset koskisivat automaattisesti myös rajavartiomiestä. Näin ei kuitenkaan saisi olla, vaan jokaisen omaa tehtävänsä suorittavan lainvalvontaviranomaisen toimivaltuuksien tulisi olla sellaisia, joita juuri tuossa tehtävässä tarvitaan.

Oikeusministeriö huomauttaa lisäksi, ettei esitysluonnoksen jaksossa ”Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys” ole lainkaan käsitelty periaatteellisesti merkittävää kysymystä telepakkokeinojen käytön mahdollisesta laajentamisesta rajavartiomiehen käyttöön.

Yhteenvedon voi todeta, että riittäviä perusteita rajavartiolaitoksen oikeudelle harjoittaa telekuuntelua ja televalvontaa esitysluonnoksessa ei ole esitetty. Jos valmistelua tältä osin jatketaan, telepakkokeinojen käyttötarve tulee analyttisesti arvioida edellä mainittujen seikkojen pohjalta. Jos telepakkokeinojen käyttöoikeutta ehdotetaan, esityksen perusteluita tulisi tarpeen mukaan täydentää. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota myös siihen, että telepakkokeinojen mahdollinen käyttöön ottaminen edellyttää henkilökunnan kouluttamista siten, että pakkokeinoja käytetään lainmukaisesti ja kohteena olevien henkilöiden oikeusturvaa vaarantamatta.

2. Laki pakkokeinolain muuttamisesta

Pakkokeinolain (450/1987) 4 luvun 17 §:ää ehdotetaan muutettavaksi niin, että poliisin lisäksi rajavartiolaitos voisi hoitaa takavarikoidun esineen palauttamisen tai sen sijasta tapahtuvan julkisen kuuluttamisen. Perusteluna on sen välttäminen, että rajavartiolaitoksen täytyy vähäisessä asiassa pyytää poliisin virka-apua. Tällainen rajavartiolaitoksen toimivallan laajennus on sinällään perusteltu. Eri asia on, miten se tulisi lainsäädäntöteknisesti toteuttaa. Pakkokeinolaki on nyt rakennettu niin, että siinä ei mainita esitutkintaa suorittavia erityisviranomaisia tai -virkamiehiä eli rajavartio-, tullija sotilasviranomaisia tai niiden virkamiehiä. Johdonmukaisuuden vuoksi rajavartiolaitoksen toimivaltaa koskeva laajennus olisi varmaan aiheutta tehdä niin, että rajavartiolaissa sopivassa paikassa viitataan tältä osin pakkokeinolain 4 luvun 17 §:ään.

Pakkokeinolain 5 a luvun 2 §:n 1 momentin 7 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi niin, että niiden rikosten joukkoon, joiden vuoksi telekuuntelua voidaan suorittaa, lisätään laittoman maahantulon järjestäminen ja törkeä laittoman maahantulon järjestäminen.

Rikoslain 17 luvun 8 §:n mukaan laittoman maahantulon järjestämisestä tuomitaan sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta. Kyseisen rangaistusasteikon omaavista rikoksista tuomitaan usein käytännössä vain sakkoa. Kaikki pakkokeinolain 5 a luvun 2 §:ssä nyt mainitut rikokset ovat laittoman maahantulon järjestämistä ankarammin rangaistavia rikoksia, joista on säädetty vähintään neljän vuoden enimmäisvankeusrangaistus. Rikosoikeudellisen suhteellisuusperiaatteen ja pakkokeinolain 7 luvun 1 a §:n mukaisen suhteellisuusperiaatteen kannalta on kyseenalaista, että rikoksesta epäillyn perusoikeuksiin tuntuvasti puuttuvaa telekuuntelua voitaisiin käyttää tätä vakavuustasoa olevan rikoksen kohdalla. Lisäksi epäselvää on, onko tavallisissa laittoman maahantulon järjestämisissä sellaisia vaikeasti selvitettäviä rikoksia, joiden osalta telekuuntelun käyttö on edes tarpeen. Voidaan toki väittää, että joissakin tapauksissa on tulkinnanvaraista, onko kysymyksessä laittoman maahantulon järjestäminen vai törkeä laittoman maahantulon järjestäminen. Tällaiset rajanvetokysymykset ovat kuitenkin tyypillisiä rikoslain 5 a luvun 2 §:ssä jo nyt mainituille rikoksille. Oikeusministeriön käsityksen mukaan laittoman maahantulon järjestämistä ei tulisi lisätä niiden rikosten joukkoon, joiden selvittämisessä saadaan käyttää telekuuntelua.

Mitä tulee törkeän laittoman maahantulon järjestämisen lisäämiseen 5 a luvun 2 §:n 1 momentin 7 kohtaan, siihen ei liity laittoman maahantulon järjestämistä koskevaa rikoksen vakavuustaso-ongelmaa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että rikos tulisi pelkästään enimmäisrangaistuksensa perusteella lisätä kohtaan.

Törkeän laittoman maahantulon järjestämisen toisena tekotapana on rikoslain 17 luvun 8 a §:n 2 kohdan mukaan, että rikos on tehty osana mainitun luvun 1 §:n 4 momentissa tarkoitettun järjestäytyneen rikollisryhmän toi-

mintaa. Telekuuntelun keskeiseksi käyttöalaksi on lain esitöiden ja käytännön perusteella muodostunut järjestäytynyt rikollisuus. Törkeä laittoman maahantulon järjestäminen on monessa mielessä rinnastettavissa rikoksiin, jotka jo on sisällytetty pakkokeinolain 5 a luvun 2 §:n 1 momenttiin. Siinä on samoja piirteitä kuin momentin 7 kohdassa mainituissa ihmiskaupparikoksissa. Tältä pohjalta törkeä laittoman maahantulon järjestäminen olisi lisättävissä kohtaan.

Telekuuntelun mahdollistamiseen törkeän laittoman maahantulon järjestämisen tutkimisen yhteydessä liittyvät kuitenkin ne näkökohdat, jotka edellä todettiin käsiteltäessä sitä, pitäisikö rajavartiolaitokselle antaa oikeus käyttää telepakkokeinoja. Käytännön tarve telekuuntelun käyttämiselle olisi perusteltava. Ehdotuksesta seuraisi, että telekuuntelu mahdollisena pakkokeinona tulisi käyttöön paitsi rajavartiolaitokselle niin myös poliisille. Oikeusministeriö huomauttaa, että esitutkinta-, pakkokeino- ja poliisilainsäädännön kokonaisuudistusta valmistelevaan on asetettu sisäasiainministeriön ja oikeusministeriön yhteinen toimikunta. Tuossa toimikunnassa pohditaan myös kysymyksiä siitä, missä rikoksissa ja millä edellytyksillä on tarpeellista mahdollistaa telepakkokeinojen käyttö. Oikeusministeriön käsityksen mukaan nyt luonnoksessa ehdotettua muutosta ei tulisi tehdä erillään toimikunnan valmistelutyöstä.

3. Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain 38 ja 50 §:n muuttamisesta

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 38 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että rajavartiolaitos säädetään kihlakunnan poliisilaitoksen ohella viranomaiseksi, joka huolehtii menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta. Tähän liittyen pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi teknisluonteinen muutos. Lisäksi lain 50 §:n 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että Oikeusrekisterikeskus saa täytäntöönpanotehtävien suorittamista varten luovuttaa tietoja myös rajavartiolaitokselle.

Sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin ehdotettavia muutoksia perustellaan sillä, että muuten rajavartiolaitos joutuu pyytämään virka-apua poliisilta (38 §:n 1 momentti), ja sillä, että tietojensaamisoikeus on tarpeen, vaikka rajavartiomiehet ovat sinällään haastamiseen oikeutettuja virkamiehiä (50 §:n 3 momentti).

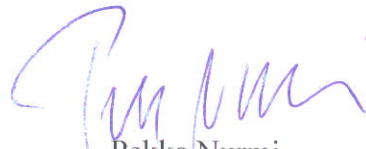
Rajavartiulaitoksen toimivallan laajentaminen ja laajentamiseen välttämättömästi liittyvä tiedonsaantioikeuden antaminen ovat tarkoituksenmukaisia ehdotuksia. Tässäkin yhteydessä kuten edellä todetusti pakkokeinolain 4 luvun 17 §:n yhteydessä on kuitenkin mietittävä sitä, mikä on sääntelyn oikea paikka. Asia voitaisiin hoitaa viittaamalla rajavartiolaissa sakon täytäntöönpanosta annetun lain 38 §:n 1 ja 2 momenttiin ja 50 §:n 3 momenttiin. Tosin lain 38 §:n 3 momentissa oleva toteamus tullirikosasioiden sääntelystä voi viitata siihenkin, että sakon täytäntöönpanosta annetun lain 4 lu-

vun säännöksiä täydennettäisiin nyt ehdotetulla tavalla. Tältä osin asia jätetään sisäasiainministeriön harkintaan.

4. Muita huomioita

Yleisperusteluista (s. 10/I) käy ilmi, että eräät lausunnonantajat ovat katso-neet perustuslain 6 §:n vastaiseksi nykysääntelyn siltä osin kun rajavartio-laitoksen sotilasvirkaan valittavalta Ahvenanmaan maakunnan kotiseutuoi-keuden omaavalta naiselta ei edellytetä vapaaehtoisen asepalveluksen suo-rittamista toisin kuin valtakunnasta kotoisin olevalta naiselta (rajavartioli-toksen hallinnosta annetun lain 10 §). Ahvenanmaalaiset ovat Ahvenan-maan itsehallintolain 12 §:n 2 momentin perusteella vapautettu asevelvolli-suuden suorittamisesta, ja tätä on pidetty perustuslain 6 §:n 2 momentin mukaisena hyväksyttävä perusteena sille, että ahvenanmaalaisilta ei vaadita asevelvollisuuden suorittamista sotilasvirkaan nimittämisen edellytyksenä (PeVL 19/2005 vp, s. 3/II). Voimassaoleva sääntely ei perustuslakivalio-kunnan tämän kannanoton valossa ole ongelmallinen perustuslain 6 §:n kannalta.

Ylijohtaja

Pekka Nurmi

Lainsäädäntöneuvos

Janne Kanerva